

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

2. Deciduntur duo casus Tabienæ, & Hostiensis circa errorem personæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

15. Sed quid Primò, si conditio sit virtualis, qualem explicimus *num. 4. v. g.* ego nunquam contrahere volo cum Maria, nisi sub conditione, quod sit Virgo, & deinde hoc animo non retractato, sed, nec actu cogitans ad hanc meam dispositionem, contraho cum Maria, putans, esse Virginem, cum talis tamen non sit. xalidūne est matrimonium.

16. Respondeo esse invalidum, quia illa prior intentio, cum non sit retractata, & adhuc duret, ut supponimus, æquivalere conditioni actualiter posite. Confirmatur, quia idem diximus, *lib. 2. opus. de Sacrific. Missæ c. 1. §. 2.* & alibi de consecratione Sacramentorum, valere scilicet intentionem virtutalem, ac si esset actualis.

17. Ex dictis merito declaratum fuisse nullum matrimonium ejusdem mulieris, testatur Pontius, *l. 4. mar. cap. 21. num. 13.* quæ sæpè dixerat, se potius mortem sibi allaturam, quam cum certo quodam viro inituram matrimonium; si esset ex Iudæorum progenie; & post illud contractum, ex Iudæis inventus est, quia (inquit Pontius) ex circumstantiis clarè apparuit, illam conditionem virtualiter remansisse. Merito item simile quid refert Barbofa, (*in vero decisio 19. artic. 3.* multa de hac quæ eruditè afferens,) de matrimonio ejusdem mulieris, quæ se nobilem sinxerat. Merito denique similem casum narrat Caramuel. *in Th. fundament. prima edit. num. 1. 30. fol. 708.* quos omnes si est otium, lege.

18. Quid Secundò, si conditio sit habitualis, quam explicimus eodem *num. 4.* Si quis v. g. ita sit dispositus ut si advenisset ad hanc, vel illam qualitatem, non contraxisset; nunquam tamen ad illam advertit, & deinde contraxit, nihil item advertendo?

Respondeo, Tunc certe validum est matrimonium, quia in contractibus non attenditur ad id, quod fecisses vel voluisses in aliis circumstantiis, sed ad id quod te ipsa fecisti, & voluisti circa substantiam contractus, ut sic enim absolute consensum præbuiti substantiæ, nec adfuit illa conditio, sed solum adfuisse, quod nihil operatur. Confirmatur, quia idem docuimus *loc. cit. id est.* non sufficere, ad validitatem consecrationis Sacramentorum dispositionem h. bitualem.

SECUNDA EXCEPTIO.

19. Iam verò secunda exceptio ejusdem posterioris regulæ hæc est. Quando error circa qualitates refunditur, seu redundat in substantiam Personæ, seu adducit errorem in substantiam, invalidum parit matrimonium. De Matrimonio loquor, nam pro aliis materiis aliter sumi errorem in substantia declaravimus *In lib. 8. in Decal. c. 7. §. 1. n. 17.*

20. Sed hoc opus, hic labor. Ecqua enim ratione hanc redundantiam cognoscam? Operosum id esse fatetur etiam Sanchez *l. 7. matr. d. 18. num. 25.* ex quo tamen aliisque Doctoribus duas vias ad inveniendum quod queris indicabo; quarum altera ostendet nullitatem matrimonii, altera validitatem.

21. Prior via. Si occasione, seu consideratione alicujus qualitatæ formet homo conceptum alicujus personæ determinatæ, seu individuatæ, & singularis, tunc illa qualitas refunditur in personam substantiam, & consequenter si qualitas illa non adsit, sed per errorem putetur adesse, invalidat matrimonium. Exemplo res fiet clarior. Videt quis mulieres duas, altaram sedentem, stantem alteram ac dicit *Volo contrahere matrimonium cum hac, quæ sedet.* Vel videt alius duas puellas, & ex amico audit hanc esse nobilem, illam ignobilem, hanc esse virginem, viduam autem illam, dicitque *se velle contrahere cum ea, de qua meliores audit qualitates.* Aio, illam sessionem, hanc nobilitatem, hanc virginitatem, melioresque qualitates, qualitates quidem esse, sed in præfenti esse signa substantiæ ejus, cum quæ ille homo inire matrimonium intendit, atque adeo important determinationem personæ, cum tota intentio illius sit ad illud individuum, quod sedet, quod nobile est, quod virgo, &c. Si ergo alia dicto ho-

mini præfentetur, cum quia per errorem contrahat, nulliter contrahet.

22. Posterior via. Contra, si aliunde formaverit homo conceptum talis determinatæ personæ. Cognovit v. g. hoc individuum, hanc determinatam puellam Mariam, sed illam jam cognitam, quoad personam, putat divitem nobilem, ex hac progenie, ex illa Civitate, vel amici, ut talem eandem jactent, cum talis verè non sit, & sub hoc errore cum illa matrimonium contrahat, validè contrahit, quia nunc error est in qualitatibus, quæ non refunduntur in substantiam personæ; jam enim illam ducis, quam ducere decrevisti.

CONFIRMANTVR PRÆDICTA auctoritate Doctorum.

23. Explicabunt magis, magisque rem, de qua agimus, verba aliqua Pontii, Coninch, Layman, Pontius *l. 4. c. 21. n. 13.* sic habet: Denique hinc fit, vitari quandoque matrimonium ex errore in ejusmodi qualitatibus, ut cum animus contrahentis expressè nititur illi qualitati, quamvis accidentali, est enim ille consensus virtualis conditionalis. Unde si quis contraheret cum aliqua, quia existimabat, divitem esse, vel nobilem, vel honestam, vel virginem, ita ut his qualitatibus ducatur ad contrahendum, & his imitatur expressè, aliter non contrahitur, in quo casu talis consensus dependet ab ea circumstantia, & illam habet pro conditione assensus, invalidum erit matrimonium, si divites non sit, aut nobilis, aut honesta, aut virgo: in foro quidem conscientia, si ita res se habet; & etiam in exteriori foro, si probari poterit.

24. Coninch *d. 3. dub. 1. num. 17.* Petrus incidit in aliquam personam sibi incognitam, agit aliquantulum cum ea, deinde rogat, quamnam sit, falsoque dicitur ei, esse filiam unicam talis Ducis, deinde eam ducit uxorem, est solum error qualitatæ, & matrimonium valet, quia determinatur ad concipiendam certam personam ex priore conversatione & per eam narrationem non determinatur, ut putat, eam esse aliam ab ea, qua cum agit, sed, ut putat ei talem qualitatem convenire. Excepi casum quo filia talis Ducis per famam ei prius esset singulariter nota, tunc per eam narrationem determinaretur, ut hanc in particulari sibi ducendum propoqueret.

25. Idem paulò ante *l. c. n. 13.* dixerat: Solius illius qualitatæ error involvit errorem personæ, qua determinat intellectum contrahentis, ut certam, ac omnino determinatam personam concipiat, cum qua hic, & nunc intendit contrahere, eamque, cum qua externum contractum celebrat.

26. Et paucis interiectis lineis; ita in verum sit ipsum non intendere cum hac contrahere, sed cum ea, quam hanc putat esse.

27. Layman *l. 3. trall. 10. p. 4. cap. 3. num. 2.* Si Caja visus prius nota, & ad matrimonium determinata fuisset, tamen postea simul et se primogenitam, cum non sit, valebit matrimonium, nisi actualis intentio fuisset, saltem animo retenta, non accipiendi eam, nisi primogenita sit.

Atque hæc ex prædictis Doctoribus verba allata, sufficiant: Ceterum, qui alia cupit, adeat Barbofam *in voto decisio 19. num. 3.* qui nimis multa refert per extensum.

§. II. Ex dictis deciduntur duos casus; alter olim decisus à Tabiena; alter allatus ab Hostio.

1. Circa annum 1508. Adolescens quidam petiit in uxorem filiam ejusdem, quam valde formosam forte viderat, verum illam ei denegavit Pater, causans eam esse secundogenitam, se tamen facile daturum primogenitam, quam nubere prius decebat. Ad hæc Adolescens petiit à Patre, ut prædictam primogenitam ostenderet eundem viro gravi, ut is sincerè, & ex fide ipsi Adolescenti referret, an quam, & ipsa pulchra esset: annuit Pater, sed vim illi ostendit filiam secundogenitam, nam primogenita deformis erat. Adolescens ergo à viro illo gravi conscius factus, etiam illam ipsi ostendam pulchram esse, cum ea contraxit per verba de præfenti, sub Vespe-

